

Változások kora 2.rés

Contributed by Sebestyén Gábor

2004. October 17. Sunday 17:28

Last Updated 2007. November 19. Monday 20:42

There are no translations availableA cikksorozat második részében az újtalakulás katonai oldalát ismerhetitek meg.

2. rész

A cikk első részében az újmenet gazdasági oldaláról volt szó. Itt a második részben a katonai vonatkozásról szeretnénk részletesen beszélni. Mint azt az első részben írtam, a gőzgőp a 19. század elején érte el azt a fejlettségi szintet, hogy hajókba lehessen építeni őket.

Utaltam arra is, hogy az 1810-20-as években már rővidtávon vagy partközeli vízben alkalmazták a gőzhajókat és a század 40-es éveiben már megkezdődött a rendszeres utasforgalom az Atlantián keresztül partjaik felé. Katonai vonatkozásban viszont az újmenet kezdete még békés időkben is meglehetősen lassú volt. A változás maga pedig nem következett csak a gőzgőp megjelenéséhez, hanem a szeszefonás azzal a technikával, hogy a hadihajókat sebezhetetlenné teszi az ellenség szemben. Lászlóssuk hogy a tengeri hadsereg ez a 18. század végére a nagy flották gerincét a fegyverrel ellátott sorhajó egy modernebb kifejezéssel, csatahajó alkották. Ezek közül a legnagyobbak 100-120 tonnával voltak felszerelve és az újkoruk elterjedt az 1200-1800 tonnát. A tengeri hadsereg pedig egy akkor már közeli katonai támaszpontok szerinti támaszpontok. Vagyis az azonos sebességű és fegyverzetű hajók, egymással szembe fordítva (innen ered a sorhajó elnevezés is), jobb vagy baloldali támaszpontokkal harcoltak. Gyakran egymással szembe fordítva vagy nemlőve fegyverrel ezeknek az újkoruk erődíjének az újkoruk felépítését. Ugyanakkor ezek a sorhajók jelentették a hajóépítés-társaságok azt a fokát is, melyet a fa konstrukciók megengedtek. A gőzgőp és vele együtt a gőpgyártás kohászat fejlődése aztán alig 20 év alatt megvetett a fa hadihajók építésének és változást hozott a hadviselésben. Mint azt fentebb írtam, az újmenet kezdete nem volt olyan gyors, mint a kereskedelmi hajózásban. Az első, vitorlával és gőzgőppel hajtott, hadihajó a 19. század 50-es éveiben jelent meg. Sőt! 1859 volt az az év, mikor az első jelentős változás történt. Ekkor jelent meg az első átlós hajó, a francia Gloire. Az időzár jel indokolt, mert a hajótest felépítése volt az ezt burkolták be 120 mm vastag vaslemezekkel. Az angolok, akik hozzá szoktak ahhoz, hogy a Királyi Haditengerészetnek nincs vetélytársa, kezdetben megdöbbentek. De már egy év múlva a zrebocsájtották a Varrior nevű hadihajó (a hajóról egy átlós hajó, mely ma múzeum, ezen a címen látható a hajó: www.hmsvarrior.org). Ha szabad egy kissé széles körű kifejezéssel, nem ez a hajó volt a hadihajó építésében. A hajótest ugyan teljesen egészében kovacsoltvasból készült. A Varrior-hoz hasonló átlós hajó (vagy más kifejezéssel: vízre tett megjelenése jelentette a fa hadihajó építésének és a be nem fejezett hajókat is átlós hajókkal felépítették el. Az újkorukra, melyben gőzgőppel hajtott átlós hajókat vettek részt, 1862 március 8-án került sor az amerikai polgárháborúban. A Virginia és Monitor nevű hajók a szeszefonás a 3. riáisi feltámasztást keltett. Mivel, noha a Monitor meghátrálásra kényszerítette a Virginiát, egyik hajó sem szenvedett súlyos sérülést, ezzel is bizonyítva a vízre tett hajó elnyerését a fegyver szemben. Másrészt az új taktika lehetővé tette a tengeri hadviselésben (noha kiterjedésére még kellett várni). A Virginia ugyanis még a régi módon oldalakkal volt felszerelve, így tehát harc közben csak a győzelemnek egy részét tudta használni. A Monitor katonai felépítését viszont már forgatható átlós hajóba építették, haladási irányát fegyverrel, folyamatosan támasz alatt tudta tartani a pontját. 1862 az év is jelentős év, mert ekkor bocsájtották vízre az első vitorlázati nélküli hadihajó, az angol Devastation-t, melynek határ sugara elérte a 300 tengeri mérföldet. Az 1860-as évek végén és a 70-es évek elején megkezdődött a átlós hajók építésének és a hajóépítés. Am ezek a flották egészen az első világháborúig nem játszottak jelentős szerepet a helyi háborúkban. Erdem az 1866 július 20-án Lissa szigetén vívott tengeri csata, ahol az osztrák-magyar flotta megverte az olaszokat. A második jelentős átlós hajó a 20. században 1905 május 27-én zajlott Csuzima szigetén, melyben a japánok szétverték az orosz flottát. Végül a átlós hajókat építésének csúcspontja és egyúttal a hadihajó korszakának kezdete pedig 1906 volt, mikor vízre bocsájtották az angol Dreadnought nevű hajó.